

Методический материал.
Авторская разработка.
Конспект.
«Якутские загадки»

Выполнила: Портнягина Акси́нья Иосифовна воспитатель МБДОУ
«Детский сад №34 «Хомусчан» с.Хомустах»
МР «Усть-Алданский улус (район) РС(Я)»

Аан тыл

Сэтінньи ый 22 күнүгэр Арассыыйа Федерациятын Бэрэсидьиэнэ Владимир Владимирович Путин 2024 сылы дойдуга Дьииэ кэргэн сылынан, Саха сириҥ Ил Дархан Айсен Сергеевич Николаев 2024 сылы оҕо саас сылынан биллэрбиттэрэ.

Убаастабыллаах төрөппүттэр, ойор-тэйэр оҕо саастаах оҕолор эһиги дьииэ кэргэнинэн кыһынны уһун киһэлэргэ күһүннү сөрүүн түһүүтэ дьииэбитигэр бииргэ түмсэн олорон, таабырынна таайсын. Болѳомтоѳутун, билиигитин-көрүүгүтүн сайыннарын.

Таабырын диэн тугу эмэни атын көстүүнэн сыһыаннаан таайтарар кыра айымньы ааттанар.

Таабырын тугу эмэ туохха эмэ холуу, тэнни сатыыртан тахсар. Таабырын сүрүн суолтата-тэнниир дьѳѳуру, булугас, сытыы өйү сайыннаран, уус-уран тылга уһуйар.

Тиэмэтэ: «Айылѳа көстүүлэрэ»

Сыал:

- Айылѳа көстүүлэрэ туохха туһааннаахтарын такайыы.
- Оѳо айылѳа көстүүлэринэн дьыл кэмнэрин араарын үөрэтии.
- Оѳо болѳомтолоох, көхтөөх буолуутун иитии.
- Төрөппүттэр дьииэ кэргэнинэн таабырын таайсалларын ситиһии.

Сахалыы таабырыннар

1. Үөскээбитин өрүү өйдөөбөт, сыттым диэн сынньаммат, утуйдум диэн уута хаммат, сүҥ хаантан төрүттээх түҥ бараан ийэ хотун баар үһү. (Сир)
2. Хонуута мээрэй диэммэтэх, бараана ааѳыллыбатах, маньыһыта муостаах баар үһү. (Халлаан, сулустар, ый)
3. Күөл уңуор күөрэ чопчу баар үһү. (Күн)
4. Кыһын тиллэр, сайын өлөр баар үһү. (Сулустар)
5. Көрдөх аайы улаатан иһэр баар үһү. (Чолбон. Венера)
6. Элбэх ойуулаах көбүөргэ кыһыл көмүс кылабачыйа оонньоур. (Ый)
7. Байѳал балыга оонньообут үһү.(Дьүкээбил уота)
8. Аан ийэ дойдуну үүт курдук дьүһүннээн күлүк курдук ырбаахылаан утутар баар үһү. (Туман)
9. Дьааны атын кутуруга мантан көстөр үһү. (Кустук)
10. Этэ суох – олорор, дууһата суох – ытыыр, үөрүүтэ суох – күлэр, кинини ким да көрбөт, барыта иһиллэр баар үһү. (Ой дуораана)
11. Аттаммат даѳаны, оѳустаммат даѳаны, кынат да суох, атаѳа да суох уонна ханна баѳарар тийэр баар үһү. (Тыал)

12. Сур ат сүүрэр да, келөһүн көбүрээбэт үһү. (Былыт)
13. Халантай эмээхсин Улуу тойон сүөһүтүн быһа салаан барбыт үһү. (Тибил)
14. Халлаан уола кыһыл көмүс кымныылаах үһү. (Чабылбан)
15. Халлаан үрдүгэр ханыл ат мөнөн эрэр үһү. (Этин)
16. Ааҕан сиппэт оҕуруо тохтор үһү. (Ардах)
17. Кэрэ биэттэн, хара кулун төрүүр үһү. (Хаар, хаар ууллара)
18. Үчүгэйтэн үчүгэй, элбэхтэн элбэх, тотоойуттан тотоойу ас баар үһү. (Уу)
19. Өһүллүбэт, бараммат уһун өтүү баар үһү. (Өрүс)
20. Мин сирэйим алмаас таас курдук буолла. (Муус)
21. Илиинэн аннылыбатах күндү сиидэскэ тигиллибит уустук оһуор баар үһү. (Тымныы)

Түмүккэ

1. Айылҕа көстүүлэринэн дыыл кэмнэрин оҕолору кытта ырытыһы.
2. Ыйытыларга хоруйдааһын.
3. Таабырыннар ис хоһооннорун төһө өйдөөбүттэрин билэр сыалтан ыйытыктары биэри. (Анализ)